

Dit

Di

Nadere vereisten permanente educatie voor vakbekwaamheid CSRD-assurance

CSRD-bevoegd en CSRD-bekwaam

21 februari 2024

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

1 Inleiding

Achtergrond

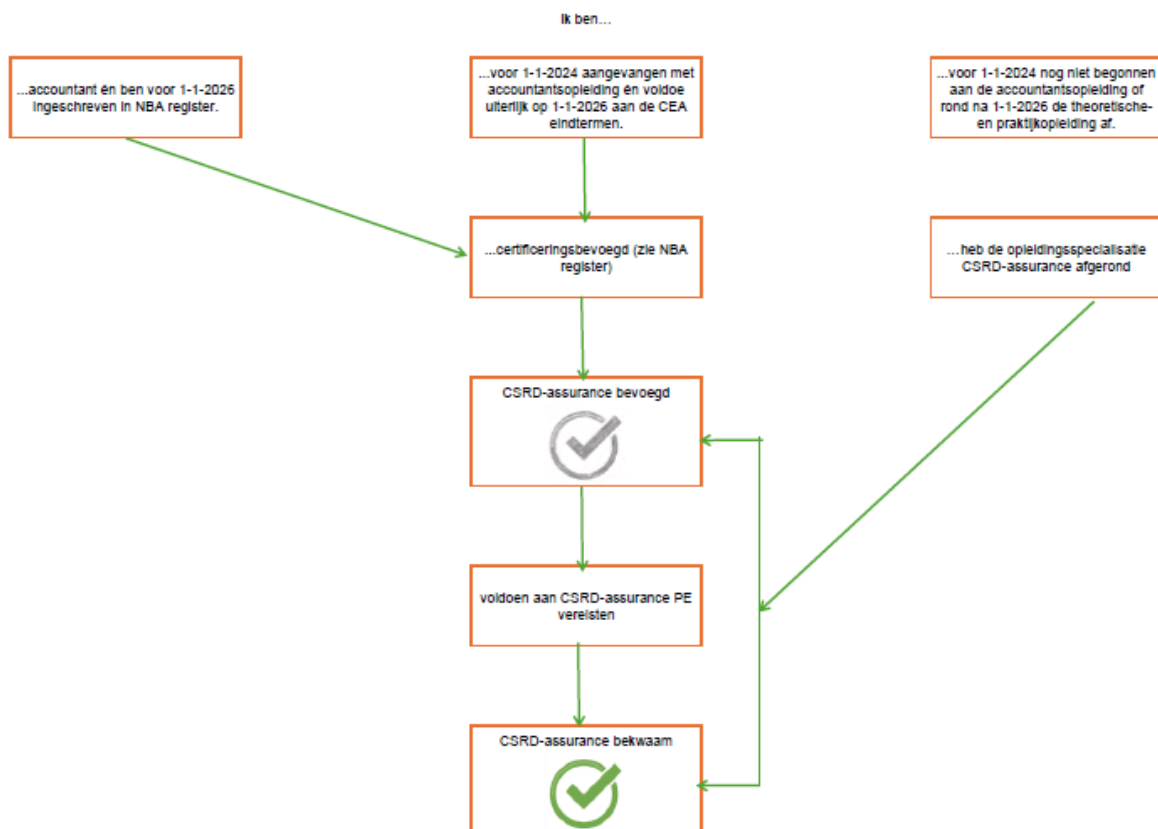
De [Corporate Sustainability Reporting Directive](#) (hierna:CSRD) verplicht grote ondernemingen¹ te rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties in het bestuursverslag. Over deze duurzaamheidsinformatie dienen accountants assurance te verstrekken met een beperkte mate van zekerheid. Om CSRD-assurance te mogen verstrekken, zijn accountants in het accountantsregister ingeschreven met de aantekening dat hun opleiding voldoet aan de eindtermen voor het uitvoeren van assurance-onderzoek van duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van de CSRD.

CSRD-bevoegd²

Naar verwachting zal door de wetgever³ bij wijze van overgangsregeling worden besloten dat accountants (AA of RA) die op 1 januari 2024 certificeringsbevoegd zijn en degenen die op 1 januari 2024 zijn aangevangen met de opleiding tot accountant en die voor 1 januari 2026 afronden, in het accountantsregister worden geregistreerd als bevoegd voor het verstrekken van CSRD-assurance. Op deze manier zijn straks deze accountants **CSRD-bevoegd**.

CSRD-bekwaam

Om **CSRD-bekwaam** te worden, volgen accountants de volgende route:

¹ Een grote onderneming is, kort samengevat, een rechtspersoon (NV of BV, of VOF of CV met alleen kapitaalvennootschappen naar buitenlands recht als vennoot) die op twee opeenvolgende balansdata, zonder onderbreking, heeft voldaan aan twee of drie van de volgende vereisten: a. totale activa > € 20 miljoen, netto-omzet over het boekjaar > €40 miljoen, gemiddeld aantal werknemers over het boekjaar > 250 medewerkers (Titel 9 BW 2). Door het aannemen van het [Implementatiebesluit Richtlijn verhoging grensbedragen](#), naar verwachting in het voorjaar van 2024, zullen de benoemde vereisten voor totale activa en netto-omzet worden geïndexeerd naar totale activa > € 25 miljoen en netto-omzet over het boekjaar > € 50 miljoen.

² Voor de leesbaarheid worden de termen CSRD-bevoegd, CSRD-bekwaam en CSRD-assurance gehanteerd om kort aan te duiden dat sprake is van bevoegdheid voor het verstrekken van assurance bij verplichte duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSRD, bekwaamheid in het verrichten van assurance bij verplichte duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSRD, en het verrichten van assurance bij verplichte duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSRD

³ Zie hoofdstuk 2 voor nadere toelichting over het implementatietraject.

Voor accountants die op basis van de overgangsregeling CSRD-bevoegd worden, gelden aanvullende verplichtingen om ook **CSRD-bekwaam** te worden. Zij verkrijgen via permanente educatie de nodige kennis over duurzaamheidsrapportering en assurance-onderzoek van duurzaamheidsrapportering opgesteld op basis van CSRD⁴.

Invulling permanente educatie

De wetgever verwacht van de NBA dat zij de invulling van de permanente educatie voor accountants die CSRD-assurance gaan verstrekken, zal betrekken bij haar regelgevende bevoegdheid ten aanzien van permanente educatie. De NBA kan op grond van de Nadere Voorschriften Permanente Educatie verplichtingen opleggen aan (een deel van) de leden ten aanzien van de invulling van de permanente educatieverplichting.

Dit document bevat de vereisten aan de permanente educatie voor accountants die CSRD-assurance willen verstrekken.

De nadere vereisten bestaat uit de volgende onderdelen:

1. CSRD-competentieset; de vereiste competenties die een accountant dient te bezitten om CSRD-assurance te kunnen verstrekken aanvullend op de huidige opleidingsvereisten van accountants;
2. Een zelf-compliance verklaring waarin de accountant verklaart te (zullen) voldoen aan het verkrijgen van de noodzakelijke CSRD-competenties;
3. Het gebruik van een zelfassessment voor accountants om inzicht te krijgen in onderwerpen waar de accountant zich in kan bekwamen of verder in kan ontwikkelen.
4. Het volgen van kantooroverstijgende intervisie om de theoretische kennis in de praktische toepassing te versterken.

Uitwerking van het voorstel

In het eerste halfjaar van 2024 zal de NBA de randvoorwaarden voor de zelfcompliance-verklaring, het zelfassessment en de kantooroverstijgende intervisie verder uitwerken en de technische inrichting daarvan in de NBA-systemen mogelijk maken.

in 2026 vindt evaluatie en herijking plaats van het besluit en de hiervoor genoemde vereisten.

⁴ Accountants die na 1 januari 2024 aanvangen met de opleiding tot accountant of na 1 januari 2026 voldoen aan de eindtermen zullen de specialisatie CSRD-assurance binnen de opleiding met goed gevolg moeten afronden om CSRD-assurance te mogen afgeven. Zij hebben bij inschrijving als CSRD-bevoegd al aangetoond CSRD-bekwaam te zijn.

2 Invulling bekwaamheid CSRD-assurance middels nadere voorschriften permanente educatie

Doelgroep

De primaire doelgroep voor de vereisten voor permanente educatie voor CSRD-assurance zijn accountants (AA of RA) die op grond van de overgangsregeling CSRD-bevoegd worden en CSRD-assurance gaan verstrekken. Voor deze accountants gelden de onderstaande benoemde voorwaarden om aan te kunnen tonen dat zij CSRD-bekwaam zijn. Dit zijn de accountants die het CSRD-assurance rapport zullen aftekenen.

De secundaire doelgroep voor de vereisten voor permanente educatie voor CSRD-assurance zijn accountants (AA of RA) die op grond van de overgangsregeling CSRD-bevoegd worden en die onderdeel uitmaken van het team dat de assurance werkzaamheden verricht onder verantwoordelijkheid van de accountant die CSRD-assurance gaat verstrekken. Dit zijn dus de accountants die wel werkzaamheden gaan verrichten voor CSRD-assurance, maar niet zelf het CSRD-assurance rapport zullen aftekenen.

De tertiaire doelgroep voor de vereisten voor permanente educatie voor CSRD-assurance zijn accountants (AA of RA) in het bezit van certificeringsbevoegdheid die assurance willen verstrekken bij duurzaamheidsverantwoordingen die op vrijwillige basis op basis van de CSRD zijn vormgegeven, of deelverantwoordingen. Dit kunnen bijvoorbeeld mkb-accountants zijn met voor klanten die onderdeel uitmaken van de keten van CSRD-plichtige organisaties. Zij kunnen gevraagd worden assurance te verstrekken bij een deelverantwoording die de klant uitbrengt met duurzaamheidsinformatie gebaseerd op CSRD. Deze doelgroep heeft geen verplichting om aan de in dit document benoemde vereisten te voldoen om assurance af te geven, maar kunnen ook vrijwillig CSRD-bekwaamheid aantonen via dezelfde hulpmiddelen en de zelfcompliance-verklaring invullen.

Invulling bekwaamheid CSRD-assurance door middel van nadere voorschriften permanente educatie
Accountants in de primaire doelgroep voldoen aan de volgende voorwaarden om te kunnen aantonen dat zij bekwaam zijn tot het verstrekken van CSRD-assurance. De accountant:

- a. is certificeringsbevoegd;
- b. verklaart te voldoen aan de CSRD-competenties (zelf-compliance verklaring);
- c. maakt een zelfassessment dat zich richt op de competenties waarop de accountant zich zal moeten ontwikkelen om CSRD-bekwaam te worden; en
- d. verplicht zich om een vorm van (vak)intervisie te volgen, waarvan 1x kantooroverstijgende intervisie, om te reflecteren op de toepassing van de opgedane theoretische kennis in de praktijk.

Accountants in de secundaire en tertiaire doelgroep kunnen ook gebruik maken van de zelf-compliance verklaring, het zelfassessment en intervisie om te zorgen dat zij zelf ook CSRD-bekwaam worden. Dit is dan onderdeel van de eigen permanente educatie. Ook kan de kantoororganisatie accountants die onderdeel uitmaken van het assurance team dat werkzaamheden uitvoert voor CSRD-assurance met interne richtlijnen verplichten om zich te bekwaamen in CSRD-assurance.

3 CSRD-competentieset en zelf-compliance verklaring

CSRD-competentieset

Doel van de competentieset is de beroepscompetenties te beschrijven waaraan een vakvolwassen en certificeringsbevoegd accountant dient te voldoen om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. Deze beroepscompetenties geven weer wanneer een accountant in het kader van de VGBA vakbekwaam en deskundig kan worden geacht voor het verstrekken van CSRD-assurance. De beroepscompetenties kunnen gebruikt worden om leerdoelen te formuleren, om een curriculum vorm te geven om te bekwaamen in CSRD-assurance en om te toetsen of een accountant voldoet aan de beroepscompetenties.

We gaan er hierbij van uit dat de algemene basiscompetenties van een accountant met certificeringsbevoegdheid (zie hoofdstuk 2 voor definitie) voldoende ontwikkeld zijn. Deze competenties worden als voldoende aanwezig beschouwd en leggen de basis voor de CSRD-competenties.

Er is nadrukkelijk geen sprake van een verplicht curriculum. De competentieset kan en mag daarom ook niet als een checklist worden gebruikt. De competentieset is bedoeld voor de accountant die vakbekwaamheid en deskundigheid voor CSRD-assurance wil bereiken als middel om de permanente educatie verder vorm te geven. Het is aan de accountant om op basis van professionele oordeelsvorming te bepalen of voldoende competenties zijn verkregen om zichzelf vakbekwaam en deskundig te achten om de zelfstandige verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor het verstrekken van CSRD-assurance. De definitieve competentieset dient daarbij als hulpmiddel om die inschatting te kunnen maken; de set is richtinggevend.

In bijlage 1 vindt u de definitieve set van competenties voor CSRD-assurance. Deze set aan competenties bestaat uit kennisgerelateerde competenties en de vaardigheden die nodig zijn om die kennis toe te passen.

CSRD zelf-compliance verklaring

Door middel van de zelf-compliance verklaring beoordeelt de accountant of zij of hij voldoet aan de CSRD-competenties zoals in de vorige paragraaf toegelicht. In lijn met de professioneel-kritische houding van de accountant wordt ook bij deze zelf-compliance verklaring verwacht dat zij of hij zichzelf kritisch beoordeelt.

Net als bij de compliance verklaring die nu in het kader van permanente educatie jaarlijks door accountants in Mijn NBA wordt vastgelegd, verklaart de accountant dat zij of hij compliant is met de nadere vereisten permanente educatie voor vakbekwaamheid CSRD-assurance. De accountant kan de zelf-compliance verklaring afgeven voordat de accountant begint met de CSRD-assurance opdracht, of tijdens de CSRD-assurance opdracht maar in ieder geval voorafgaand aan het aftekenen van een CSRD assurance rapport.

De accountant committeert zich om de benodigde competenties te verkrijgen die noodzakelijk zijn om vakbekwaam en deskundig te zijn om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. Ook zal zij of hij de vereiste kennis en ontwikkeling versterken door middel van zelfassessment van de eigen leerbehoefte. Bovendien zal de accountant gebruik maken van intervisie. In alle gevallen geldt dat bij lacunes in de kennisontwikkeling de accountant zich committeert om deze kennis te borgen middels de samenstelling van het assurance team.

4 Verplichte zelfassessment

Als hulpmiddel bij het beoordelen van het huidige kennisniveau ontwikkelt de NBA een zelfassessment. Het assessment geeft inzicht in het huidige kennisniveau en laat duidelijk de blinde vlekken (onbewust onbekwaam) zien. Daarnaast geeft dit assessment aanvullende ontwikkelinformatie cq -adviezen zodat een volgende stap in ontwikkeling gezet kan worden.

Dit zelfassessment is richtinggevend voor de verdere ontwikkeling van de accountant die CSRD-assurance kan en wil afgeven. We adviseren met klem dat leden het NBA-zelfassessment maken. Zelfassessment op zichzelf is verplicht én de leerdoelen daarvan moeten in het persoonlijke PE-portfolio worden vastgelegd.

Indien een accountant geen gebruik maakt van het zelfassessment aangeboden door de NBA, dient de accountant zelf aan te tonen op welke wijze zij of hij heeft bepaald welke competenties nog ontbreken om CSRD-bekwaam te worden. De accountant legt dit vast in het eigen PE-portfolio.

De NBA zelfassessment wordt in het eerste halfjaar van 2024 ontwikkeld.

The slide is titled "Zelfassessment als gids voor ontwikkeling". It features a 2x2 matrix on the left and a photograph of a blindfolded woman on the right. The matrix has "Voor anderen" on the vertical axis and "Voor jezelf" on the horizontal axis. The quadrants are: top-left "Verborgen", top-right "Onbekend", bottom-left "Open", and bottom-right "Blinde vlek". Arrows indicate a cycle: "Vertellen" (upward arrow) from "Open" to "Verborgen", "Vragen" (rightward arrow) from "Open" to "Blinde vlek", and "Onbekend" (downward arrow) from "Blinde vlek" to "Open".

NBA | Nederland rekent op zijn accountants

5 Verplichte kantooroverstijgende (vak)interview

Accountants die aan de vorige voorwaarden voldoen, verplichten zich om deel te nemen aan interview. De vorm van deze interview zal, onder randvoorwaarden, worden overgelaten aan de wensen en behoeften van de accountantsorganisatie. De interview zoals hier bedoeld, richt zich op delen van inzichten en ervaringen op het nieuwe gebied met collega's onder begeleiding van een mentor/interviewer.

De NBA verplicht tot het jaarlijks deelnemen aan minimaal twee interviewsessies, waarvan ten minste één keer kantooroverstijgend. De accountant committeert zich aan de interview met de eerder benoemde zelf-compliance verklaring, en legt de uitkomsten van de interview tevens vast in het eigen PE-portfolio.

De belangrijkste doelstelling is het lerend vermogen van het individu én de gehele sector op het thema te stimuleren en te versterken.

Aan het voorschrift om (vak)interview te volgen, liggen meerdere overwegingen ten grondslag, waaronder;

- CSRD-assurance is een nieuw vakgebied binnen de accountancy en dat vraagt om onderlinge en beroepsbrede afstemming, interview faciliteert de beroepsontwikkeling.
- Individuele accountants zullen te maken krijgen met nieuwe en wellicht onverwachte vraagstukken. Interview stimuleert de dialoog met vakgenoten, ook buiten de interview sessies.
- Diverse accountantsorganisaties en serviceorganisaties hebben goede ervaringen met interview en passen dit al breder toe.

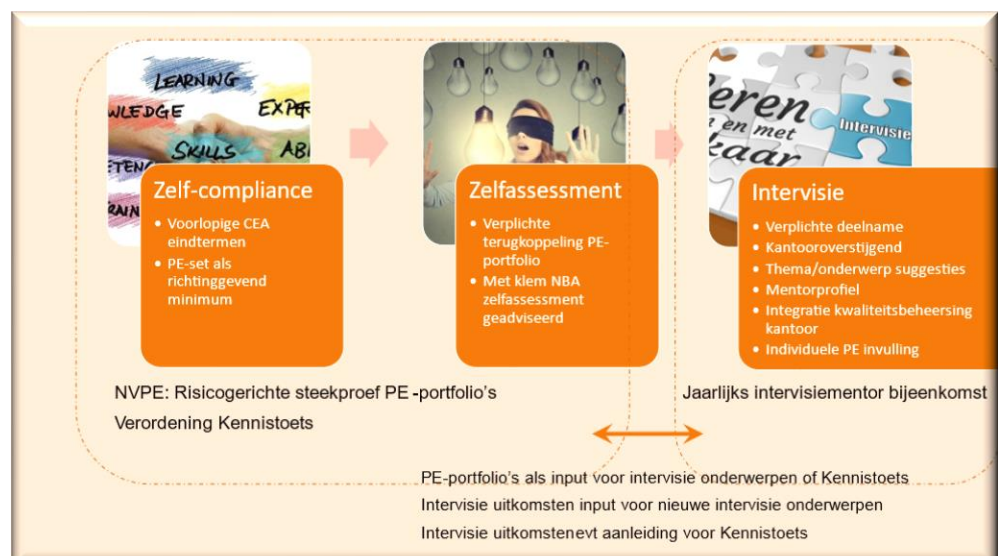
Deze interview vertoont gelijkenis met de dossiermentoring die in 2014 onderdeel was van de PE-verplichting. Voor CSRD-assurance is bewust gekozen voor de term (vak)interview om aan te geven dat interview zich niet beperkt tot een afgerond controledossier.

Door op hoofdlijnen geanonimiseerde terugkoppeling te vragen van interview verkrijgt de NBA inzicht en informatie op dit nieuwe vakgebied. De NBA kan deze informatie bijvoorbeeld gebruiken voor nadere ondersteuning of sturing, denk daarbij ook aan aanvullende PE-verplichtingen (als die bijdragen aan de kwaliteit van het beroep).

Ten aanzien van de volgende punten zal de NBA de randvoorwaarden rond interview nog nader invullen;

- Het profiel van de mentor
- De duur van interview in tijd per keer alsook totale doorlooptijd, (omvang van interviewgroepen,
- De onderwerpen of thema's om te bespreken
- De door de NBA gewenste terugkoppeling (via jaarlijks overleg met interview mentoren worden (anonieme) ervaringen verzameld).

Concrete uitwerking van deze randvoorwaarden van de interview worden in het eerste halfjaar van 2024 verder ontwikkeld.

6 Randvoorwaarden en beperkingen

Omdat de CSRD nog niet in de Nederlandse wet is geïmplementeerd, is sprake van een aantal beperkingen aan de huidige voorgestelde verplichtingen.

Mogelijke wijzigingen na afronding implementatie CSRD in Nederlandse wet

De CSRD is een Europese Richtlijn die in de Nederlandse wet dient te worden geïmplementeerd om in werking te treden. Momenteel zijn de Ministeries van Financiën en Justitie en Veiligheid de reacties aan het verwerken op de consultatie van de Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering en het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering. Naar verwachting zal de definitieve implementatie van CSRD in de Nederlandse wet in juli 2024 worden afgerond.

Indien de definitieve implementatie van CSRD in de Nederlandse wet leidt tot wijziging van de wettelijke verplichtingen ten aanzien van de permanente educatievereisten voor CSRD-bekwaamheid of tot wijziging in de vereisten die gelden voor het inschrijven van accountants als CSRD-bevoegd in het accountantsregister, kunnen de voorgestelde vereisten in dit document wijzigen.

De NBA zal na de definitieve implementatie van CSRD in de Nederlandse wet deze voorgestelde vereisten definitief communiceren. In het geval van noodzakelijke wijzigingen in het voorstel zullen de gemaakte wijzigingen duidelijk worden gecommuniceerd.

Aan dit document kunnen daarom geen rechten worden ontleend.

Overgangsregeling

De in dit document benoemde vereisten voor permanente educatie gelden voor accountants die op grond van de overgangsregeling zoals die naar verwachting wordt ingevoerd, bevoegd worden om assurance te verstrekken bij verplichte duurzaamheidsrapportages op basis van CSRD. De overgangsregeling geldt voor accountants die voor 1 januari 2024 al certificeringsbevoegd zijn en de accountants die voor 1 januari 2024 aan de opleiding zijn begonnen en deze voor 1 januari 2026 afronden. Deze accountants worden CSRD-bevoegd zonder op dat moment ook direct CSRD-bekwaam te zijn, maar zullen CSRD-bekwaam moeten worden via permanente educatie. In de permanente educatievereisten benoemd in de wet is alleen sprake van theoretische kennis. Er geldt geen vereiste ten aanzien van praktijkervaring.

Voor accountants die na 1 januari 2024 aanvangen met de opleiding tot accountant of na 1 januari 2026 de theoretische- en praktijkopleiding afronden is geen sprake van een overgangsregeling. Zij zullen de specialisatie CSRD-assurance binnen de opleiding met goed gevolg moeten afronden om CSRD-assurance te mogen afgeven. Daarbij geldt een vereiste van 8 maanden praktijkervaring. Zij zullen alleen als CSRD-bevoegd in het accountantsregister worden ingeschreven als zij middels de theoretische opleiding, praktijkopleiding en het slotexamen hebben aangetoond CSRD-bekwaam te zijn.

De vereisten in dit document zijn dan ook nadrukkelijk bedoeld voor accountants die onder de overgangsregeling vallen zoals die naar verwachting wordt ingevoerd. Deze vereisten hebben geen betrekking op de wijze waarop de theoretische opleiding en de praktijkopleiding invulling zal geven aan CSRD-bekwaamheid.

Samenhang met NBA beroepsprofiel en visie op leren

Vanaf 2024 el werkt de NBA, samen met de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA) en in afstemming met de vele stakeholders, O) aan de herijking van het beroepsprofiel van accountants. Op basis van de uitkomsten van het project Stip op de Horizon in 2023, wordt waar mogelijk, de huidige Praktijkopleiding voor accountants verbeterd om de studeerbaarheid te bevorderen en de relevantie van de opleiding te versterken. Dat strookt met de aanbevelingen van de kwartiermakers en de expertgroep, Daarnaast evalueert de NBA momenteel de gefaseerd ingevoerde vernieuwde PE-systematiek. Deze projecten staan los van de vereisten in dit document. Wel is rekening gehouden met de mogelijkheid dat uit de benoemde projecten keuzes volgen die een aanpassing vragen van de in dit document vermelde vereisten. In dat geval zal dit worden meegenomen in de evaluatie die hieronder wordt benoemd.

Uit de reacties op de raadpleging die door de NBA gehouden is (zie pagina 11: paragraaf 'Hoe zijn we gekomen tot het huidige voorstel?') hebben meerdere partijen aangegeven dat de mate van detaillering van de voorgeschreven competenties niet in lijn is met de huidige invulling van de CEA-eindtermen en de voorstellen van de expertgroep en kwartiermakers voor conceptuele vereisten die de opleiding dan nader kan invullen. Er is gekozen voor de huidige mate van detaillering om een aantal redenen. Meerdere partijen hebben in het ontwikkelproces juist verzocht om voldoende diepgang en detaillering van de competenties aangezien sprake is van een nieuw vakgebied waar sturing wenselijk is. Daarnaast is sprake van een overgangsregeling waar een grote groep accountants op korte termijn de noodzakelijke kennis dient te verkrijgen. Door de competenties voor deze groep uit te werken, kunnen zij hun professionele ontwikkeling naar CSR-competenties gericht vormgeven. Ten slotte is sprake van een overgangsregeling die niet van toepassing is op de opleiding. De invulling van het beroepsprofiel en de daarbij behorende opleidingsvereisten en eindtermen zullen los hiervan ontwikkeld worden. De huidige PE-vereisten voor CSR-competenties geven geen enkele indicatie van de uitkomsten van deze projecten van de NBA.

Evaluatie en aanpassing

De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheidsverslaggeving gaan snel. Ook zal het beroep een snelle groeicurve doormaken ten aanzien van CSR-competenties. Dit kan betekenen dat wat passend is om op dit moment voor te schrijven als CSR-competenties voor het beroep over één of twee jaar niet langer past. Daarom zal de NBA de voorgestelde vereisten tussentijds evalueren, en waar noodzakelijk geacht, aanpassen. De NBA zal de wijze van evaluatie en het moment van evaluatie nog nader uitwerken.

7 Terminologie en definities

In dit document gebruiken we meerdere termen, waaronder enkele nieuwe termen. Om duidelijkheid te scheppen over deze terminologie hieronder een uitleg van relevante termen.

Term	Definitie
Certificeringsbevoegd / certificeringsbevoegdheid	Aanduiding waarmee wordt aangegeven dat een accountant die als zodanig wordt gekwalificeerd, in het accountantsregister is ingeschreven met de aantekening dat de opleiding die de accountant heeft gevolgd, voldoet aan de eindtermen voor het uitvoeren van wettelijke controles.
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive. Richtlijn die lidstaten verplicht wetgeving in te voeren die bepaalde ondernemingen verplicht te rapporteren over duurzaamheidsprestaties in het bestuursverslag. Status; door de Europese Unie in november 2022 aangenomen en nog door de lidstaten te implementeren voor 6 juli 2024.
CSRD-assurance	Het verstrekken van assurance over de duurzaamheidsinformatie in het bestuursverslag van CSRD-plichtige ondernemingen.
CSRD-bekwaam	Een accountant is CSRD-bekwaam als zij/hij over de juiste competenties beschikt om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. Voor de (primaire)doelgroep betekent dit dat zij/hij voldoet aan de CSRD-vereisten zoals opgesteld in dit document.
CSRD-bevoegd	Een accountant is CSRD-bevoegd als zij/hij over de juiste kwalificatie(s) beschikt om CSRD-assurance te mogen verstrekken. Voor de (primaire)doelgroep betekent dit dat zij/hij certificeringsbevoegd is.
CSRD-certificering	Registratie in accountantsregister dat een accountant bevoegd is tot het verstrekken van CSRD-assurance.
CSRD-competenties of CSRD-competentieset	Set of geheel aan kennis en vaardigheden om deze kennis in te zetten noodzakelijk om CSRD-assurance te kunnen geven zoals opgesteld en gepubliceerd door de NBA en gedefinieerd in artikel 14bis van de Audit Richtlijn
CSRD-vereisten	De vereisten opgesteld door de NBA om als accountant de CSRD-certificering te verkrijgen.
(primaire) Doelgroep	Accountants (AA of RA) die op 1 januari 2024 certificeringsbevoegd zijn en accountants (AA of RA) die voor 1 januari 2024 aan de opleiding zijn begonnen en die opleiding voor 1 januari 2026 afronden.
Duurzaamheidsprestatie	Impact op het gebied van mens, milieu en governance (ESG).
Intervisie	Overleg met collega's onder begeleiding van een mentor/intervisor met als doel inzichten en ervaringen met elkaar te delen op het gebied van CSRD-assurance.
Zelfassessment	Hulpmiddel, vragenlijst die het huidige kennisniveau in beeld brengt en advies geeft over verdere ontwikkeling in het kader van CSRD-competenties.

8 Achtergrond

Wat zijn de wettelijke vereisten ten aanzien van de permanente scholing voor de accountant om CSRD-assurance te mogen verlenen?

De Corporate Sustainability Reporting Directive schrijft voor dat lidstaten wetgeving moeten implementeren om grote ondernemingen te verplichten om in het bestuursverslag te rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties. Deze verplichting wordt gefaseerd ingevoerd, waarbij organisaties van openbaar belang (OOB's⁵) de eerste groep vormen die vanaf boekjaar 2024 duurzaamheidsrapportering uit te brengen. Over de duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag zal een accountant of een onafhankelijke verlener van assurance diensten⁶ assurance met beperkte mate van zekerheid verlenen.

De vereisten zijn nog niet verwerkt in eindtermen voor accountantsopleidingen. Om CSRD-assurance te kunnen verstrekken, zullen accountants (AA of RA) die op 1 januari 2024 certificeringsbevoegd zijn als bedoeld in artikel 36 van de Wet op het accountantsberoep en degenen die voor 1 januari 2024 aan de opleiding zijn begonnen en die opleiding voor 1 januari 2026 afronden, aanvullende theoretische kennis verkrijgen via permanente scholing⁷.

De omzetting van CSRD naar de Nederlandse wet is nog niet afgerond. Wat betekent dat voor deze vereisten?

Het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Justitie en Veiligheid bereiden momenteel de omzetting voor van de CSRD naar de Nederlandse wet. De wijze van implementatie van de keuzes in dit raadgevendocument ten aanzien van de permanente scholing kunnen wijzigen als gevolg van van de finale wet- en regelgeving waarmee CSRD omgezet zal worden in de Nederlandse wet. De CSRD dient op 6 juli 2024 in nationale regelgeving te zijn omgezet.

Deze raadpleging richt zich daarom op de inhoud van de permanente scholing die NBA voorschrijft vanuit de Nadere Voorschriften Permanente Educatie. Indien na de implementatie van CSRD in de Nederlandse wet nog aanpassingen noodzakelijk zijn van de voorgestelde keuzes, dan kan dat leiden tot wijzigingen van de huidige vereisten.

Welke aanvullende theoretische kennis wordt van accountants verwacht via permanente scholing?

De inhoud van de aanvullende theoretische kennis die accountants die CSRD-assurance willen verlenen, wordt bepaald door het door CSRD nieuw ingestelde artikel 8, derde lid, van de Auditrichtlijn die voorschrijft op welke vakgebieden theoretische kennis dient te worden verkregen. Het betreft

1. wettelijke voorschriften en standaarden ten aanzien van de opstelling van duurzaamheidsrapportering;
2. duurzaamheidsanalyse;
3. passende zorgvuldigheidsprocedures met betrekking tot duurzaamheidskwesties; en
4. wettelijke voorschriften en assurance standaarden voor de duurzaamheidsrapportering.

In dit document geeft NBA nadere invulling aan deze voorgeschreven wettelijke voorschriften en standaarden via de CSRD-competentieset.

Hoe zijn we gekomen tot het huidige voorstel?

De voorstellen in dit raadgevendocument zijn ontwikkeld in een iteratief ontwikkelproces waarbij elke ontwerpstap gevalideerd is bij experts uit de beroepspraktijk.

⁵ Bij de verplichting voor OOB's wordt voor de definitie van OOB's in scope aangesloten bij artikel 398 lid 7 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Meer informatie over de OOB definitie is opgenomen in het [Whitepaper CSRD van Hogeschool Zuyd en NBA](#).

⁶ In de Nederlandse context is onduidelijk of de lidstaatoptie van CSRD om ook onafhankelijke verlener van assurance diensten de mogelijkheid te bieden deze vorm van assurance te verlenen. In de [concept-wetwet Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering](#) is een mogelijkheid ingebouwd om op termijn het openstellen van voor andere partijen dan accountants mogelijk te maken op basis van het nieuw voorgestelde artikel 5a.

⁷ Bron: artikel III lid F van de [concept-wetwet Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering](#).

In de eerste fase zijn experts betrokken met ofwel kennis van (inter)nationale wet- en regelgeving of ervaring op het gebied van duurzaamheid (ESG). Ook de Commissie Eindtermen Accountancysector en accountants actief in het onderwijsgebied rondom ESG en assurance zijn in deze fase betrokken.

Fase twee heeft zich gericht op de praktijk waarbij zowel accountants ervaren op het gebied van ESG assurance als accountants die geen ervaring hebben met ESG assurance, mkb-accountants en accountants in business zijn betrokken.

De uitkomsten zijn getoetst bij verschillende NBA gremia, waaronder de Stuurgroep Publiek Belang, het Platform Reguliere Vergunninghouders, Werkgroep ESG assurance en de Stuurgroep duurzaamheid. Ook heeft een overleg plaatsgevonden met meerdere serviceorganisaties.

De competentieset is goedgekeurd voor raadpleging door het NBA-bestuur op 7 november 2023.

De NBA heeft 13 reacties ontvangen. Deze reacties zijn verwerkt in het huidige voorstel. Het huidige voorstel is goedgekeurd door het NBA-bestuur op 7 februari 2024.

Welke criteria zijn meegewogen, welke keuzes zijn gemaakt om tot dit voorstel te komen?

In totaal zijn vijf scenario's voorgelegd aan het NBA-bestuur waarbij de scenario's oplopen in gradatie van regulering door de NBA waarbij de NBA een verplicht (opleidings)curriculum voorschrijft enerzijds en anderzijds volstaat met een zelf-compliance verklaring zonder nadere vereisten.

Bij de overwegingen heeft kwaliteit centraal gestaan; bijvoorbeeld de (verwachte) kwaliteitsborging door accountantskantoren, de verwachte professionele kwaliteit alsook de input voor het (lerend) beroep.

Overige overwegingen die een rol hebben gespeeld zijn praktische uitvoerbaarheid waaronder de tijdige beschikbaarheid van vereisten inclusief monitoring van naleving, én de risico's van de scenario's. Daarbij is ook gekeken naar de risico's van imago schade voor het beroep.

Het NBA-bestuur heeft op basis van bovenstaande en andere criteria gekozen voor het scenario zoals uitgewerkt in het raadplegingsdocument, met verwerking van de benoemde aanpassingen op basis van de consultatiereacties.

Niet uitgesloten wordt dat, in de loop der tijd, op basis van dezelfde criteria de keuze zou vallen op een ander scenario. Indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven dan communiceert de NBA daarover tijdig.

Hoe verhouden de gemaakte keuzes zich tot de (verwachte) vereisten in andere Europese landen?

In de meeste Europese landen wordt naar verwachting een voorgeschreven curriculum verplicht, gebaseerd op een aantal uren verplichte scholing. Dit varieert van 40 uur over een periode van 3 jaar, tot 90-120 uur voorafgaand aan de eerste assurance-opdracht.

Het NBA-voorstel wijkt hiervan af door niet te kiezen voor een verplicht curriculum, maar nadere vereisten vast te stellen die een accountant dient te bezitten om CSR-assurance af te geven. Daar is met drie redenen voor gekozen:

1. Het Nederlandse stelsel van permanente scholing is gebaseerd op een ontwikkeling van de beroepsprofessional, gebaseerd op eigen leerdoelen, en reflectie op de leerervaring. Daarbij past een stelsel van competenties beter dan een verplicht curriculum met een one size fits all aanpak;
2. In de Nederlandse praktijk zijn veel kantoren al gestart met aanvullende scholing voor accountants die CSR-assurance willen gaan verlenen. Daarom kan met deze competentieset op basis van de huidige al opgedane kennis gericht geschoold worden op competenties die niet eerder zijn behaald;
3. Uit onze gesprekken met accountants blijkt dat niet elke accountant voornemens is CSR-assurance te verstrekken. Verplichte scholing van het hele beroep is daarom wat ons betreft niet noodzakelijk.

BIJLAGE 1: COMPETENTIESET VOOR HET VERSTREKKEN VAN CSRD-ASSURANCE

Op basis van uitvraag bij experts en leden uit de praktijk is gekomen tot onderstaande competentieset. Doel van de competentieset is de beroepscompetenties te beschrijven waaraan een vakvolwassen en certificeringsbevoegd accountant dient te voldoen om CSRD-assurance te kunnen verstrekken. De competentieset is bedoeld als middel om de permanente educatie verder vorm te geven voor de accountant die vakbekwaamheid en deskundigheid voor CSRD-assurance wil bereiken. Het is aan de accountant om op basis van professionele oordeelsvorming te bepalen of voldoende competenties zijn verkregen om zichzelf vakbekwaam en deskundig te achten om de zelfstandige verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor het verstrekken van CSRD-assurance. De set is nadrukkelijk geen checklist, het is richtinggevend voor de ontwikkeling van de vakbekwaamheid van accountants die CSRD-assurance verstrekken.

Competentieset voor het verstrekken van CSRD-assurance	
Basisvoorwaarden	Deze competentieset geldt voor accountants die CSRD-assurance willen verstrekken en voldoen aan de vereisten tot inschrijving in het accountantsregister of zijn ingeschreven in het accountantsregister voor 1 januari 2026 als AA of RA met certificeringsbevoegdheid.
CSRD competenties – Kennis	<p><i>Algemene duurzaamheidskennis (begrijpen)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzame langetermijn waardecreatie⁸ • Duurzaamheidsontwikkelingen op de drie deelgebieden van ESG • Inzicht in belangrijke financiële en niet-financiële risico's en kansen als gevolg van duurzaamheid • Internationale doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid, zoals de EU Green Deal en UN Sustainable Development Goals <p><i>Wet- en regelgeving verslaggeving (lezen en begrijpen)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de Nederlandse wet opgenomen implementatie van de <i>Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)</i>. Dit bestaat uit de aanpassingen van de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Wet op het financieel toezicht, de Wet op het accountantsberoep, artikel 2:391a van Titel 9 BW 2, zoals opgenomen in de Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering en het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering⁹. • European Sustainability Reporting Standards (ESRS) • ESRS for listed small- and medium-sized entities (ESRS LSME en ESRS VSME)

⁸ In de Nederlandse Corporate Governance Code 2022 staat vermeld dat het bestuur verantwoordelijk is voor het op duurzame wijze creëren van waarde op de lange termijn, waarbij rekening wordt gehouden met de effecten van het handelen van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming op mens en milieu. Dit betekent daarom dat de accountant een algemeen inzicht dient te hebben van het begrip duurzame lange termijn waardecreatie, duurzaamheid en de vraagstukken en ontwikkelingen op duurzaamheid die relevant zijn voor organisaties vanuit (financiële) risico's of kansen voor de organisatie of waarbij organisaties impact hebben op duurzaamheid.

⁹ Deze wetswijzigingen zijn nog in concept, er moet nog besluitvorming over plaatsvinden. Ook moeten er nog aanvullende aanpassingen worden gedaan in (onder meer) het Besluit toezicht accountantsorganisaties.

	<p><i>In ESRS geïncorporeerde wet- en regelgeving, richtlijnen en protocollen (kennis nemen van)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Sustainable Finance Disclosure Regulation (lezen en begrijpen indien relevant voor assurance-object (financiële sector))• EU Taxonomy (delegated acts)• UN Guiding principles for business and human rights (UNGP)• Greenhouse Gas Protocol (GHG protocol)• Corporate Sustainability Due Diligence Directive (in concept) <p><i>Wet- en regelgeving CSRD-assurance (lezen, begrijpen en toepassen)¹⁰</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Standaard 3810N Assurance-opdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving• Standaard 3410 Assurance-opdrachten betreffende emissieverslagen• Standaard 3000A Assurance-opdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie (attest of directe opdrachten) als de basis standaard voor Standaard 3810N• Standaard 3950N assurance-opdrachten inzake het voldoen aan de criteria voor het opstellen van een digitaal verantwoordingsdocument <p><i>Aanvullende verslaggevingsstelsels die relevant kunnen zijn als een assurance client ook rapporteert op basis van deze standaarden (lezen, begrijpen en toepassen voorzover van toepassing)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• International Sustainability Standards (IFRS-S)• Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI Standards)• SEC Climate related disclosures• TCFD Recommendations on climate-related financial disclosures• TNFD Recommendations on nature-related financial disclosures• Integrated Reporting <IR> Framework van de IIRC• SASB Standards <p><i>Internationale gedragsregels (vrijwillig kennis nemen van)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• OECD Guidelines for multinational enterprises (OESO Richtlijnen voor multinationale ondernemingen)• UN Global Compact• ILO Labour Standards
--	--

¹⁰ De Standaarden maken onderdeel uit van de algemene competentieset van in het accountantsregister ingeschreven accountants. Gezien hun belang zijn ze hier nogmaals benadrukt.

	<p><i>Internationale assurance standaarden voor assurance bij duurzaamheidsinformatie (vrijwillig kennis nemen van)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ISSA 5000 General requirements for sustainability assurance engagements (in ontwikkeling, kennis van deze standaard wordt mogelijk op termijn noodzakelijk indien EU de definitieve assurance standaard zal verplichten) Extended external reporting guidance van de IAASB (zolang ISSA 5000 nog niet gereed is)
<p>CSRD competenties - Vaardigheden</p>	<p><i>Verwerven van inzicht in de administratieve organisatie en interne beheersing duurzaamheidsverslaggeving (toepassen)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht in de wijze waarop de administratieve organisatie en interne beheersing rondom duurzaamheidsrapportering kan verschillen van dan die rondom financiële verslaggeving en beheersing, en de impact daarvan bepalen op het assurance-object en de assurance werkzaamheden. Verwerven van inzicht in de wijze waarop de organisatie op basis van de materialiteitsanalyse is gekomen tot de selectie van onderwerpen waarover in de duurzaamheidsinformatie gerapporteerd wordt. In staat zijn om het begrip van dubbele materialiteit te begrijpen en kritisch te beoordelen/controleren op basis van de duurzaamheidsontwikkelingen op de drie deelgebieden van ESG, sector kennis en stakeholderbetrokkenheid en stakeholderanalyse (verslaggevingsmaterialiteit). Verwerven van inzicht in hoe de waardeketen (value chain) van organisaties is vormgegeven, welke significante risico's kunnen worden onderkend op negatieve impacts of financiële risico's en kansen, beoordelen/controleren van de wijze waarop de waardeketen in de verslaggeving dient te worden opgenomen (ketenverantwoordelijkheid) Verwerven van inzicht in de door de organisatie ingerichte gepaste zorgvuldigheidsprincipes (due diligence) Verwerven van inzicht in de administratieve organisatie en interne beheersing rondom materiële duurzaamheidsonderwerpen, met aandacht voor de processen van datacollectie, dataregistratie en databetrouwbaarheid, intern en bij derde partijen, en de IT-component. <p><i>Risico-analyse (toepassen)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht in en benoemen van belangrijke risico's op mogelijke afwijkingen in de duurzaamheidsrapportering (redelijke mate van zekerheid) of het identificeren van gebieden waar een risico op een afwijking in de duurzaamheidsrapportering zich mogelijk kan voordoen (beperkte mate van zekerheid) en de gevolgen ervan bepalen voor de assurance-aanpak Inzicht in mogelijkheden voor fraude in duurzaamheidsverslaggeving en uitvoeren van een risico-analyse gericht op het identificeren van mogelijke frauderisicofactoren ten aanzien van de duurzaamheidsverslaggeving.-Afwegen van de aanwezige competenties en deskundigheid van het assurance team om te kunnen bepalen welke deskundigheid aanvullend ingeschakeld moet worden (intern of extern) Inschatten van de risico's op mogelijke afwijkingen in de duurzaamheidsrapportering gekoppeld aan de assurance van data afkomstig van derde partijen uit de waardeketen of opgesteld middels proxy data (schattingen) en het formuleren van gerichte werkzaamheden om deze risico's te mitigeren. <p><i>Assurance materialiteit (toepassen)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Bepalen van de kwalitatieve en kwantitatieve assurance materialiteit per duurzaamheidsonderwerp

	<p><i>Assurance werkzaamheden (toepassen)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van de methodieken gebruikt voor de beoordeling/controler van de geselecteerde onderwerpen op basis van de materialiteitsanalyse, zoals peer review, media search, interne analyse (verslaggevingsmaterialiteit). • Begrip van connectiviteit tussen jaarrekening en duurzaamheidsrapportage. • De aard, timing en omvang van assurance werkzaamheden kunnen bepalen om tot een zinvol niveau van zekerheid te komen bij beperkte mate van zekerheid • Beoordelen/controleren van toekomstgerichte informatie, bv. gericht op beoordelen/controleren van transitieplannen en beoordeling van de financiële risico's en kansen van duurzaamheidsonderwerpen. • Het beoordelen/controleren van de (gebruikte schattingen voor) data uit de waardeketen • Beoordelen/controleren van kwalitatieve toelichtingen in de duurzaamheidsverslaggeving • Beoordelen/controleren van de balans van een bestuursverslag, evenwichtige verslaggeving kunnen opstellen • Uitvoeren van productielocaties, site visits / locatiebezoeken, gericht op het detecteren van ontbrekende rapportage-elementen, en het voorkomen en de volledigheid van gerapporteerde informatie vast te stellen. • Kennis van methodieken om geregistreeerde informatie op betrouwbaarheid te beoordelen/controleren, zoals bv. kalibratie van instrumenten. • Beoordelen/controleren van de digitale markering van duurzaamheidsverslaggeving. • Evaluatie van het totaalbeeld van de duurzaamheidsverslaggeving. <p><i>Evaluatie van assurance werkzaamheden (toepassen)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evalueren van de inzet van deskundigen • Evalueren van geconstateerde fouten en onzekerheden op basis van de bepaalde materialiteit, en de gevolgen daarvan bepalen voor de assurance conclusie • Het vormen van de assurance conclusie, waaronder assurance conclusies met beperking, afkeurend of met oordeelonthouding • Communicatie in het assurance rapport over werkzaamheden en uitkomst van de werkzaamheden
<p>CSRD competenties - Attitude</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lef om onzekerheden het hoofd te bieden die ontstaan door een nieuw vakgebied waarin de verslaggevingsregels nog in ontwikkeling zijn en er daardoor getoetst wordt aan een norm die minder eenduidig is dan de huidige norm bij financiële verslaggeving. • Omgaan met een nieuwe gebruikersgroep: discussies met en werkzaamheden voor andere typen stakeholders zoals NGO's • Onafhankelijkheid waarborgen (en ViO¹¹ toepassen) in de relatie tussen CSRD-assurance werkzaamheden en de ondersteuning van de organisatie bij implementatie van CSRD-verslaggeving

¹¹ ViO is de afkorting voor de Verordening inzake onafhankelijkheid accountants bij assurance-opdrachten.

Basiscompetenties van de accountant noodzakelijk voor het verstrekken van CSRD-assurance	
Toelichting basiscompetenties	Accountants die voldoen aan de vereisten tot inschrijving in het accountantsregister of zijn ingeschreven in het accountantsregister voor 1 januari 2026 als AA of RA met certificeringsbevoegdheid zijn in het bezit van de competenties zoals beschreven door de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding in de Eindtermen (cea.nl) . Deze competenties zijn in dit document aangeduid als basiscompetenties. Een groot deel van deze basiscompetenties zijn noodzakelijk om assurance te kunnen verstrekken, waaronder CSRD-assurance.
Basiscompetenties – Kennis	<p><i>Wet- en regelgeving – controlestandaarden</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) in het algemeen en in het bijzonder Standaard 3000A: Assurance opdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie en Standaard 3810N Assurance-opdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving
Basiscompetenties – Vaardigheden	<p>De accountantsopleiding met oriëntatie ‘Assurance’ geeft een belangrijke basis om assurance te kunnen geven op het gebied van financiële en niet-financiële informatie. Meer specifiek dient een accountant die CSRD-assurance verstrekt kennis te hebben opgedaan op de volgende vakgebieden;</p> <ul style="list-style-type: none"> Audit & Assurance Financial Accounting Internal Control & Accounting Information Systems Management, Accounting & Control Strategie, Leiderschap en Organisatie Economie Gedrag, Ethiek en Besluitvorming Recht Statistiek <p><i>Audit & Assurance</i></p> <p>Naast toepassing van relevante wet- en regelgeving is ‘morele oordeelsvorming’ en het betrekken van het publieke belang relevant in de overwegingen en besluitvorming. Dit vraagt zowel de noodzaak om ethische vraagstukken en dilemma’s gemotiveerd op te lossen, als de eis om professioneel-kritisch op te treden.</p>

Rekening houdend met de verwachtingen van opdrachtgevers en het publiek belang komen tot een bij de aard en omvang van de organisatie passende audit aanpak of assurance aanpak gericht op het verkrijgen van voldoende bewijs om te komen tot een oordeel met redelijke mate van zekerheid of een conclusie met beperkte mate van zekerheid.

Financial Accounting

Dit kernvakgebied is vooral gericht op de externe financiële informatieverstopping en daarnaast op de informatieverstopping in het bestuursverslag en/of het geïntegreerde verslag, onder andere door middel van niet-financiële prestatie maatstaven. Dit vraagt kennis en inzicht in de functies van externe verslaggeving in het maatschappelijk verkeer, de oordeelsvorming van stakeholders, het institutionele kader, de uitgangspunten die aan de jaarrekening ten grondslag liggen, de relevante waardebegrippen en het jaarrekeningenbeleid en de jaarrekeninganalyse.

Internal Control & Accounting Information Systems

Dit vakgebied omvat de volgende bouwstenen: risicoanalyse, informatiebehoefte en -analyse, inrichten processen, inrichten controls, inrichten systemen en IT. De accountant is daarmee in staat om te komen tot een risico-georiënteerde aanpak om een systeem van interne beheersing in te richten en te evalueren. Daarbij ook rekening houdend met de informele beheersingsmechanismen (soft controls). Ook heeft de accountant kennis van de algemene IT-omgeving, geautomatiseerde gegevensverwerking waaronder dataregistratie en -verwerking, en geautomatiseerd ingerichte interne beheersingsmaatregelen

Management Accounting & Control

Waar Management accounting de patronen beschrijft waarlangs beslissingscalculaties worden vormgegeven, beschrijft Management control de patronen op basis waarvan wordt toegezien op de uitvoering van managementbeslissingen. De functionaris dient in staat te zijn een systeem van Management Accounting & Control te beoordelen op het functioneren waarbij eveneens de relatie wordt gelegd met strategie, financiële en niet financiële accountingmaatstaven, identificatie van kostenobjecten en toepassing van kostenmodellen, prestatie meting en budgettering.

Strategie, Leiderschap en Organisatie

Met de kennis en inzichten vanuit dit vakgebied is de functionaris in staat situaties te onderkennen waarin strategie, leiderschap of de organisatie van een onderneming zodanige tekortkomingen bevat, dat het risico bestaat dat de ondernemingsdoelstellingen niet worden gerealiseerd.

Dit vraagt kennis van de economische organisatietheorie, conventionele organisatievormen en nieuwe organisatievormen om zich een oordeel te vormen of het ontwerp en de uitvoering van de interne en externe organisatie van de onderneming effectief en efficiënt zijn.

Dit betekent het signaleren van dergelijke tekortkomingen, rapporteren aan bestuur en toezichthoudend orgaan en te adviseren over nodige aanpassingen in strategie, leiderschap of organisatie, inclusief de corporate governance.

Economie

Dit vakgebied vraagt om de hoofdlijnen van de invloed van de economische groei en het conjunctuurbeleid van de overheid op de bedrijfsomgeving van een onderneming te beschrijven. Centraal staat daarbij het identificeren van de invloed en gevolgen van macro-economische variabelen, landenrisico's en risico's die samenhangen met de marktform op de strategie en bedrijfsvoering van een onderneming.

Gedrag, Ethiek en Besluitvorming

Dit vakgebied verschaft inzicht in de beginselen en theorieën met betrekking tot (professioneel) gedrag en richt zich op relevante delen van de persoonlijkheidspsychologie en de invloed van de situatie en omgeving op zowel eigen gedrag als besluitvorming. Deze inzichten maakt dat de functionaris in staat is om te gaan met moeilijke situaties zoals voet bij stuk houden, stellen van grenzen, communiceren over moeilijke kwesties en het belangrijke proces van professionele oordeels- en besluitvorming (inclusief morele oordeelsvorming). Dit vakgebied is veelal als rode draad verweven in de andere vakgebieden.

Recht

Voor de functionaris is het van belang de juridische gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen te kunnen interpreteren. Daartoe is algemene kennis van en inzicht in de hoofdlijnen van het recht van belang. Meer specifiek dient de functionaris te beschikken over kennis over het vermogens-, goederen- en verbintenissenrecht en het ondernemingsrecht en daarnaast het faillissementsrecht en het arbeids- en sociaal zekerheidsrecht.

Statistiek

Kennis en inzicht om statistische methodieken toe te passen bij de risicoanalyse, toetsen van de effectiviteit van interne beheersingsmaatregelen en detailcontroles als integraal onderdeel van de controle.

<p>Basis competenties – Attitude</p>	<p>In de beroepsreglementering van het accountantsberoep is de attitude van de accountant vastgelegd die in de basisbagage van de accountant is verankerd.</p> <p><i>Verordening gedrags- en beroepsregels accountant</i></p> <p>Bevat de fundamentele beginselen die de attitude van de accountant vormen, bestaande uit professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid, vertrouwelijkheid. De accountant past deze beginselen toe met een onderzoekende geest, op basis van professionele oordeelsvorming en in lijn met wat hetgeen een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde aanvaardbaar en toereikend acht.</p> <p><i>Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten</i></p> <p>Bevat nadere voorschriften die het onafhankelijk uitvoeren van een assurance-opdracht waarborgen gezien het essentiële belang van het onafhankelijk uitvoeren van een assurance-opdracht. De accountant waarborgt de onafhankelijkheid zowel in wezen als in schijn.</p> <p><i>Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt</i></p> <p>Bevat nadere invulling van de fundamentele beginselen op het moment dat een accountant bij het uitvoeren van een professionele dienst voor de eigen organisatie of voor de client zich bewust wordt van informatie die erop wijst dat bij die eigen organisatie of bij die client wet- en regelgeving (mogelijk) niet wordt (of niet dreigt te worden) nageleefd.</p>
<p>Basiscompetenties – Randvoorwaardelijk</p>	<p>Beroepseed</p> <p>Permanente educatie</p> <p>Tuchtrecht</p>

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
Postbus 242
2130 AE Hoofddorp

T 088 4960 301
E nba@nba.nl
I www.nba.nl